Ner 236. Poniedziałek 17. Października 1853. Rok Gazecie 43.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

PRZEGLĄD.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 17. paźdz. Dziś wyjdzie i będzie rozesłany z c. k. drukarni rządowej we Lwowie. Oddział pierwszy, część XXIII. z r. 1853. dziennika rządowego. dla kraju koronnego Galicyi.

Część ta zawiera pod

Nr. 105. Rozporządzenie ministerstwa finansów z dnia 7. czerwca 1853, o uproszczeniu i przyspieszeniu postępowania celnego i kontrolnego w urzędach wykonawczych, i oraz ułatwienia obrotu.

Wiedeń, 10. paźdz. Dnia 11. paźdz. 1853, wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiédniu i będzie rozesłany LXIV. zeszyt dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 192. Rozporządzenie ministeryów spraw zewnętrznych i sprawiedliwości z dnia 1. paźdz. 1853, obowiązujące dla koronnych krajów, w których jest zaprowadzona karna ustawa na zbrodnie, przestępstwa i wykroczenia z 27. maja 1852, którem się ogłasza, że §§. 487 włącznie do 493, następnie §. 494 lit. *a*, namienionej karnej ustawy tyczące się najszczególniej obrazy honoru, popełnionej przeciw Jego Mości królowi Bawaryi, następnie przeciw zawierzytelnionym przy c. k. austryackim dworze posłom lub jaki inny publiczny charakter piastującym pełnomocnikom państwa bawarskiego, mają być zastosowane, jednak z tem ograniczeniem, że wytoczenie karnego procesu zawsze tylko na żądanie obrażonej strony nastąpić może.

Nr. 193. Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z 3. paźdz. 1853, obowiązujące dla koronnych krajów Czech, Morawii i Szląska, którem się dla tych krajów koronnych wydaje przepis względem wypowiedzenia i uprzątnienia najętych pomieszkań i innych części domów.

Nr. 194. Dekret ministerstwa handlu z dnia 3. paźdz. 1853, którym się zakazuje wykonywanie handlu domokrążnego w miastach Peszcie, Budzie i starej Budzie.

Sprawy krajowe.

(Rozporządzenie najwyższe względem redukcyi armii.)

Wiedeń, 13. paźdz. Jego Ces. król. Apostolska Mość raczył dnia 9. paźdz. nakazać znaczną redukcyę stanu armii i to najwyższe postanowienie zostało wykonanem przez naczelną komendę armii mocą okólnika do wszystkich c. k. władz wojskowych. Przytaczamy tu tylko główną treść tego rozporządzenia.

W 1., 2, 4., 10. i 11. korpusie, w dywizyach Rossbach, Hohenlohe, Castiglione 3go korpusu, nakoniec w pułkach piechoty należących do Kroacyi i województwa redukuje się stan czynny w każdej kompanii piechoty na 60, w każdej kompanii strzelców na 30 szeregowych.

We wszystkich tych pułkach rozpuszcza się oprócz tego żołnierzy i połowę szarżów dywizyi wojskowych w 3cich i 4tych batalionach na urlop.

W rozpuszczonych już z szarzami i żołnierzami na urlop pogranicznych batalionach rezerwy redukuje się jeszcze połowa oficerów kompanii a i pograniczni oficerowie artyleryi wliczają się w przepisany stan czynny kompanii.

Przy kawaleryi redukują się istniejący jeszcze rotmistrzowie drugiego stopnia. Kompanie inżynierów redukują się każda na 120 szeregowych. Kompanie pionierów liczyć mają po 148 żołnierza.

Przy artyleryi zwinięte zostaną zaprzęgi sześciu bateryi rezerwy działowej pierwszej armii. Połowa kanonierów tych bateryi zostających bez zaprzęgu otrzyma urlop, a druga połowa przydzielona zostanie do bateryi trzeciego korpusu armii.

Trzecia kompania rezerwowa korpusu rakiet będzie zwinięta. a rezerwowe kompanie drugiego pułku artyleryi zredukowane będą na stopę pokoju.

Ta redukcya przedsięwzięta mianowicie w obecnej chwili jest faktem tak przekonywającym, że w obec niego zupełnie zamilknąć muszą wszelkie w niektórych dziennikach zagranicznych głoszone powątpiewania o otwartej i spokojnej polityce Austryi. *(L. k. a.)*

(Litog. „koresp. austr.“ o stanowisku Austryi w obec rosyjsko-tureckiego nieporozumienia.)

W kilku dniach może nastąpić formalnie stan wojny między Rosyą a Turcyą. Wysoka Porta nieuwzględniła przedstawień wszystkich dworów europejskich i nikt zapewne niebędzie sadził ażeby naczelny dowódzca cesarsko-rosyjskich wojsk w księztwach naddunajskich poszedł za wezwaniem Omera Baszy i na żądanie tego tureckiego jenerała dał rozkaz do ustąpienia z Multan i Wołoszczyzny. Przy wielkiej odległości między Konstantynopolem, Petersburgiem, Londynem i Paryzem niepodobna się też spodziewać, ażeby w tym peremtorycznym terminie nowa propozycya pośrednicząca wszechstronnie została przyjęta.

Zachodzący stosunek wojenny jest tak szczególnego rodzaju, że większa część publiczności tylko z wielką trudnością umie zdać sobie sprawę z zachodzących tu okoliczności. Ztąd też pochodzą owe z wszystkich stron odzywające się zbyt wielkie obawy, które powinniśmy uwzględnić i wyjaśnić, ponieważ pochodzą z słusznego i uzasadnionego życzenia wszystkich narodów, ażeby pokój świata został zachowany

Stan wojenny między Turcyą a Rosyą musi przynajmniej na europejskich granicach obydwóch państw i obydwóch linii operacyjnych, przez dłuższy czas pozostać tylko nominalnym. W niedostępnych prowincyach na lewym równie jak i na prawym brzegu niższego Dunaju, jest prowadzenie wojny w teraźniejszej porze roku i aż do późniejszych miesiąców przyszłej wiosny rzeczą zupełnie niepodobną. Jeżeli ta tymczasowa przeszkoda paraliżuje wszystkie operacye wojenne na stronie europejskiej, jeżeli przytem jest zamiarem Rosyi równie jak i Turcyi nieprzekraczać zaraz Dunaju z swojemi armiami, tedy przy przeważających dobrych chęciach czterech mocarstw, przyszłe miesiące na to będą użyte, ażeby wyjednać spokojne załatwienie, gdyż po udowodnionej ogledności obydwóch mocarstw morskich suponować musimy, że udział, jaki dla Turcyi okazują, nie zmieni ich dyplomatycznego i pośredniczącego stanowiska. Jeżeli dwory w Paryżu i Londynie, tak jak się z pewnością spodziewamy, korzystać będą z swego przez najnowsze zdarzenia wzmocnionego wpływu w Konstantynopolu, ażeby wyjednać pokój między Rosyą a Portą, jeżeli przytem zachować zechcą stanowisko z którego jak dotychczas mogą brać udział w nieprzerwanych usiłowaniach c. k. gabinetu dążących do tego celu, wtedyby w obec udowodnionych wspaniałomyślnych zamiarów Jego Mości Cesarza Mikołaja i spokojnego charakteru Sułtana, mogło ostateczne załatwienie nieporozumień przyjść do skutku daleko łatwiej niż się zdaje właśnie w chwili kiedy oręż ma być dobyty.

Wielokrotnie stawiano kwestyę, jakie stanowisko zajmuje Austrya w tym stanie rzeczy. To stanowisko wydaje nam się jasne i pojedyncze, jako ścisła konsekwencya niezmiennie zachowanego kierunku naszej zewnętrznej polityki. Trzymając się wyłącznie zasad konserwacyjnych, jest i zostanie utrzymanie europejskiego pokoju lub jego przywrócenie, gdyby na jakimkolwiek punkcie został zakłócony, zawsze pierwszem i najświętszem zadaniem rządu naszego Cesarza i Pana.

W obecnej chwili przewidzieć niemożna powodu do udziału albo tylko do ewentualnego późniejszego wdania się Austryi w wojnę między Portą a Rosyą. Jeżeli Austrya rzeczywiście przytem jest interesowaną, ażeby stosunki terytoryalne na jej wschodnich granicach niedoznały żadnej zmiany, tedy słowa dostojnego sprzymierzeńca Jego Mości naszego Cesarza jest w tym względzie zupełną rękojmią, która niepotrzebuje wzmocnienia przez demonstracye innych mocarstw. Że z drugiej strony nietylko własność terytoryalna ale także wielkość Rosyi bez naruszenia i szwanku wyjdzie z wojny Porty przeciw potężnemu mocarstwu północnemu, że Rosya do obrony swej potęgi zupełnie dostateczną ma siłę, tego zaiste nietrzeba długo dowodzić.

Naturalne stanowisko Austryi w wojnie między Rosyą a Portą jest tak pewne, że z naszej strony niewidziano najmniejszej potrzeby robienia dalszych przygotowań wojskowych, przeciwnie nawet u-

chwalona redukcya czynnego stanu c. k. armii wkrótce zostanie przeprowadzona.

Kiedy Porta właśnie bardzo ważne powzięła postanowienie, niechajże się przynajmniej strzeże, na stanowisku, jaki teraz zajęła, zachowywać niebezpieczną przyjaźń z owymi, ze społeczeństwa kontynentalnej Europy wykluczonymi ludźmi, którzy religijne wzburzenie w Oryencie wyzyskiwać usiłują dla rewolucyjnych celów przeciw państwom chrześciańskim. Spodziewamy się, że w radzie Sułtana panuje potrzebna rozwaga i ogledność, ażeby stanowczo tak w ogóle jak i w szczególności odrzucić pomoc, któraby hańbą była dla państwa coby ją przyjęło, a zarazem przez nowe komplikacye naraziłby musiała na większe jeszcze niebezpieczeństwo i tak już krytyczne położenie Turcyi. *(Lit. kor. austr.)*

(Litogr. koresp. austr. o podwyższeniu diskonto banku angielskiego.)

Podwyższenie bankowego diskonto w Anglii było zjawiskiem, które dla ścisłych stosunków i związków powszechnego kredytu musiało wywołać naśladowanie na rozmaitych placach kontynentu. Jakoż wkrótce potem podwyższono stosownie do okoliczności disconto w Berlinie i w Paryżu. Jakkolwiek zaprzeczyć niemożna, że teraźniejsze polityczne zawikłania znacznie się do tego przyczyniły, jednak nienależy wyłącznie tylko w tem szukać przyczyny owego podwyższenia; stanowczy wpływ wywarły te zawikłania tak dalece, o ile za sobą pociągnęły znaczniejsze niż kiedykolwiek zniżenie kursu konsolów, przez co potrzebę poniesionych strat pieniężnych pokrywać musiano zapomocą banku. Ale znaczna ilość innych niemniej ważnych powodów wywarła wspólnie ten skutek i dla tych właśnie powodów byłoby koniecznie musiało nastąpić podwyższenie bankowego diskonto chociaż nietak prędko ale pewnie w krótkim czasie.

Niezmierne napływy złota w Kalifornii i Australii pociągnęły odrazu za sobą takznaczne pomnożenie kapitałów Anglii, że raczej spodziewać się można było redukcyi diskontu. Jednak stało się przeciwnie, ponieważ się angielska industrya zapuściła w olbrzymie przedsiębierstwa, zachęcona nadzwyczajnem wzrastaniem ludności w Kalifornii i Australii, równie jak coraz większemi widokami nadzwyczajnie korzystnego odbytu na kontynencie europejskim. Produkcya industryjna przekroczyła w Anglii w ostatnich latach daleko miarę istniejących kapitałów pomimo rzeczonego napływu złota. Te kapitały szukały nietylko ulokowania się w najrozmaitszych przedsiębierstwach za granicą, ale produkcye przemysłowe jęły się oprócz tego środków przyznawania nadzwyczajnie wielkich i długo trwających kredytów, ażeby tym sposobem skutecznie stawić czoło industryi kontynentalnej i utrzymywać nabywców swego towaru w ciągłej zawisłości.

Nic naturalniejszego nad to, że się ponęta do brania i dawania kredytu wzajemnie wzmagała, a potwierdzenie zupełnej prawdy tego stanu rzeczy okazuje się najjaśniej z porównania cyfer wywozów Anglii w ostatnich kilkunastu latach. W roku 1832 obliczano wywóz towarów angielskich jeszcze na 36 milionów funtów, 1842 na 47, w roku 1852 na 78 milionów; ale już pierwsza połowa roku bieżącego okazała pomnożenie o 14 do 15 od sta w porównaniu z korespondującą połową przeszłego roku. Ztąd wynika potrzeba niezmiernych sum pieniężnych, z którą napływy złota z zachodnich części świata niezostają jak się zdaje w uporządkowanym stosunku.

Ale zachodziła jeszcze jedna okoliczność, która przyspieszyła teraźniejszy brak pieniędzy w Anglii, mianowicie podwyższenie płacy robotnika. Emigrowanie Irlandczyków do Australii wzmogło się nadzwyczajnie, mianowicie od kilku miesięcy; to absorbuje liczne siły robocze, z którychby korzystała była industrya angielska. Ale tendencya do emigrowania wzmaga się jeszcze ciągle, i w taki sposób staje się przeludnienie w Australii właśnie dla pomnożonej potrzeby towarów raczej przeszkodą ustanowienia ceny. Podwyższenie płacy robotnika pociągnęło za sobą w Anglii od niejakiego czasu znaczne podwyższenie cen mięsa.

To są konjunktury, które tam wywołały podwyższenia bankowego disconto. Są one bez wątpienia pomyślne dla dążności industryjnej na kontynencie, gdzie płaca robotnika wszędzie jest niższa. Jakoż zrobiono już w krajach związku celnego to pocieszające spostrzeżenie, że się w ostatnich miesiącach znacznie pomnożyły zamówienia z zagranicy. To pomnożenie zawdzięczyć należy nietylko naturalnemu rozwojowi industryi związku celnego, ale głównie także zachodzącym właśnie konjunkturom, a ponieważ je nienależy uważać za przemijające, lecz za dość stałe, przeto przyniosą z czasem także i przemysłowości austryackiej, znaczną korzyść, zwłaszcza że industrya Austryi wkrótce wejść ma w tak ścisły stosunek z niemieckim związkiem celnym. *(L. k. a.)*

(Dwieście pięćdziesiąte losowanie dawniejszego długu państwa.)

Wiedeń, 13. paźd. Dnia 2. listopada b. r. o dziesiątej godzinie przedpołudniem odbędzie się na mocy najwyższego patentu z 21. marca 1818 dwieście pięćdziesiąte losowanie dawniejszego długu państwa w wyznaczonym na to lokalu w domu bankowym przy Singerstrasse. *(W. Z.)*

(Wiadomości potoczne z Wiédnia.)

Wiedeń, 11. paźd. Pobyt Cesarza Jego Mości w Mnichowie i Possenhofen, jak dotychczas wiadomo, potrwa zapewne dni ośm.

— Podczas pobytu Cesarza Jego Mości w Mnichowie odjeżdża ztąd codzień kuryer, który wszystkie ważniejsze, od dnia do dnia nadchodzące akta przywozi Monarsze do najwyższej wiadomości.

— Dla przeszkód żeglugi na niższym Dunaju wydała c. k. dyrekcya pocztowa rozporządzenie, ażeby korespondencye do Konstantynopola już nie parostatkami, lecz zaczawszy od jutra dwa razy w tygodniu każdego poniedziałku i we środę wieczór odsełano pocztą lądową z Wiédnia do Semlina, Orsowy, Bukaresztu, Ruszczuka, Ibraiłowa, Gałaczu i Konstantynopola. Oprócz tego odjeżdżają lądowe poczty do Ibraiłowa i Gałaczu, co niedziela i środa rano; a do Gałaczu na Lwów także każdej środy w wieczór.

— Według listu z Gałaczu z 26. z. m. spoczywa rosyjski okręt do czyszczenia ujść Suliny niemal od czternastu dni. Codzień wydarzają się przypadki okrętów; nawet lekkie statki dostały się już na mieliznę i musiały rzucać w morze ładunki. Most, który Rosyanie wystawili na Dunaju koło Ibraiłowa, fortyfikują teraz od tureckiej strony przyczołkiem i dwiema małemi warowniami.

— Dla wydarzonego przypadku prawa cywilnego rozstrzygnał c. k. najwyższy trybunał, że chociaż wydany za granicą i przez cudzoziemca na cudzoziemca wyciągnięty płatny wexel brzmi w kraju, gdzie ces. patent z 2. czerwca 1848 jest obowiązujący na istotne cwancygiery z wyłączeniem wszelkich pieniędzy papierowych, jest jednak upoważniony dłużnik wexlowy zwrócić należytość w oznaczonem miejscu zapłaty wewnątrz austr. cesarstwa w banknotach lub biletach skarbowych według imiennej wartości. *(Ll.)*

(Wiadomości z krajów koronnych.)

Tryest, 10. paźdz. W tutejszym porcie stoi obecnie na kotwicy nie mniej jak 74 tureckich okrętów, i w ciągu tego roku przybyło więcej niż 300. po większej części z portów Czarnego morza i z Albanii.

Dnia 6. b. m. zawinął tu z Syngapore i Gibraltaru angielski okręt „Queen of the Teing.“ Dla zaszłego na pokładzie zamordowania pięciu Laskarów wytoczono w Anglii, gdzie wysadzono na ląd kapitana i niejaką część okrętowej załogi, proces sądowy. Na wodach w Lagosta utracił ten okręt łódź z pięciu ludźmi, których dla nabrania wody na ląd był wysłał, a którzy pomimo, że 24 godzin na nich czekano i sygnały dawano, całkiem zniknęli.

Pomiędzy te włości, w Montenegro, w których się brak żywności okaże, będą z prowiantowych magazynów rozdawane suchary. *(A. B. W. Z.)*

(Kurs wiédeński z 15. października.)

Obligacye długu państwa 5% 91$^{7}/_{16}$; 4$^{1}/_{2}$% 80$^{1}/_{2}$; 4% —; 4% z r. 1850. —; wylosowane 3% —; 2$^{1}/_{2}$% —. Losy z r. 1834 217$^{1}/_{2}$; z r. 1839 131$^{1}/_{8}$. Wiéd. miejsko bank. —. Akcye bankowe 1296. Akcye kolei póln. 2157$^{1}/_{2}$. Glognickiej kolei żelaznej 787$^{1}/_{2}$. Odenburgskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 615. Lloyd. —. Galic. l. z. w Wiédniu —.

Hiszpania.

(Budowa kolei żelaznych. — Uroczysty pochód dworu królews. do kościoła w Atocha. — Obchód rocznicy zgonu księcia Bailen.)

Madryt, 3. paźd. Około budowy kolei żelaznej pracują teraz jaknajgorliwiej. Kolej z Barcelony do Moncada jest juz na ukończeniu. Udzielono też koncesyę na zbudowanie kolei żelaznej z Sabadell do Tarrasa, i rozpoczęto już tę budowę. Przestrzeń z Moncada do Sabadell musi być w przeciągu dwóch lat zupełnie ukończona. Prace około budowy kolei z Madrytu do morza śródziemnego idą spiesznie. Do Kadyxu wysłano inżynierów dla zdjecia planów kolei żelaznej wiodącej z miasta pomienionego do Sewilli, a ważne to przedsięwzięcie chcianoby spiesznie przywieść do skutku.

Przybył tu p. Sulé i w kilku dniach złoży na posłuchaniu prywatnem wierzytelne swe listy J. M. królowej.

Podczas uroczystego pochodu dworu królewskiego do kościoła w Atocha dnia 1go b. m. ustawiono załogę tutejszą szpalerem od pałacu aż do kościoła. Licznie zgromadzona ludność ujrzawszy Jej Mość królowę niosącą na swem ręku księżniczkę Asturyi, powitała Ją radośnemi okrzykami. Cała ta uroczystość odbyła się z wielką wspaniałością.

Rocznicę zgonu księcia Bailen obchodzono w kościele parafialnym w San-Ildefonso z wielką solennością. *(W. Z.)*

(„Espana“ o systemie reprezentacyjnym.)

Madryt, 3. paźd. Dziennik *Espana* mówi: Jeżeli kiedy co zdołało obudzić niedowierzanie w reprezentacyjny system w Hiszpanii, albo go całkiem niepodobnym uczynić, tedy jest-to sposób, w jaki pewne dzienniki powstają na każde ministeryum, powtarzając codzień swe zdania, oszczerstwa i pogróżki, ażeby zbałamucić czytelników, którzy w polityczne wypadki niesą wtajemniczeni. Szczęściem że te namiętne, stronnicze walki niewywierają wielkiego wpływu na naród, pokładający zaufanie w mężach, w których ręku rządowa władza się znajduje. *(W. Z.)*

Anglia.

(Urzędowy wykaz handlowy z miesiąca września.)

Londyn, 8. paźdz. Ogłoszony temi dniami urzędowy wykaz handlowy z upłynionego miesiąca, sięgający do 5. września, okazuje że wartość artykułów wywiezionych w porównaniu z tą samą opoką zeszłego roku, powiększyła się niemniej jak o 1,426.500 funt. sztr. Największe pomnożenie okazuje się w rubrykach: metale, towary bawełniane, wyroby żelazne i gliniane, następnie porter i Ale. Wyznać potrzeba, że największy export towarów nastąpił na rachunek kolonii australskich, a co się tyczy żelaza na rachunek państw zjednoczonych Ameryki. Ogółowa wartość wywozu w pierwszych ośmiu miesiącach tego roku wynosi 58,158.729 ft. sztr. na przeciw 47,009.146

w roku 1852; a zatem pomnożenie o 11,149.583 funt. sztr. czyli niemal o 24 pct. W porównaniu z rokiem 1851 wynosi pomnożenie 11,000.745 funt. sztr. Co do przywozowych artykułów jest to spostrzeżenie najważniejsze, że przywóz pszenicy był mniejszy niż w przeszłym miesiacu (5. lipca — 5. sierpnia.) Przywóz mąki był również mniejszy. Zresztą niezaszła żadna ważna zmiana w żywnościach. Podniósł się przywóz materyi farbierskich, szkła i skór surowych i garbowanych.

Wykaz banku z tego tygodnia w porównaniu z wykazem dwóch ostatnich miesięcy można nazwać pomyślnym. Obieg banknotów powiększył się o 837.930 funt. sztr. i wynosi teraz 22,773.375 funt. sztr.; zasób gotówki zmniejszył się tylko o 68.221 funt. sztr., a zatem wynosi teraz 15,612.562 funt. sztr. *(W. Z.)*

Francya.

(Rada ministrów. — Podróż Cesarza do Compiegne.)

Paryż, 9. paźdz. Wczoraj odbyła się w St. Cloud pod prezydencya Cesarza nadzwyczajna rada ministeryalna.

Zamierzona podróż Cesarza do Compiegne jest do 12. odłożona. *(Zeit.)*

Belgia.

(Dar księcia Metternicha dla miasta Bruxeli. — Przywóz zboża. — Negocyacye handlowe z Francya.)

Bruxela, 9. paźdz. Książę Metternich darował miastu Bruxeli na pamiątkę swego pobytu w tem mieście miedziane popiersie Karola V. z tem życzeniem, ażeby w muzeum było wystawione. Na życzenie burmistrza jednak przyzwolił natychmiast, ażeby je w jednej z sal ratusza wystawiono.

Przywóz zboża itd. do Belgii od 1. stycznia do 30. września był nadzwyczaj wielki, wywóz zaś bardzo mały.

Według *Jour. de Bruxelles* rozpoczęto teraz znowu z Francyą negocyacye handlowe. *(Zeit.)*

Szwajcarya.

(Stan rzeczy w Kantonie Tessyńskim.)

Z Tessynu dowiadujemy się, że tamtejszy rząd kazał wystąpić kompanii milicyi dla częstych rewolucyjnych demonstracyi, nie ze strony wielkiej rady, lecz ze strony ludności. Federacyjny komisarz, pułkownik Bourgeois, udał się z Lugano do Bellinzony. Dotychczas był jeszcze zupełny spokój. *(A. B. W. Z.)*

Włochy.

(Rozwiązanie rad municypalnych w Castelnuovo Magra, w Andilly i w Tempio.)

Turyn, 6. paźdz. Rada municypalna w Castelnuovo Magra została rozwiązaną za sprzeciwianie się ustawie celnej z d. 2. stycznia 1853; rada municypalna w Andilly dla niedostatecznej liczby członków; rada municypalna w Tempio dla niezgody w zdaniach. W Nizza niewiodą od niejakiego czasu posiedzenia rady municypalnej dla niedostatecznej liczby członków do żadnego rezultatu.

(Dekret zakazujący wywóz wina. — Obchód uroczystości Ś. Michała. — Breve apostolskie.)

Rzym, 3. paźdz. *Giornale di Roma* ogłasza dekret urzędowy, mocą którego dla niepomyślnych zbiorów wina na rok jeden zakazano wywóz wina z państw papiezkich; równocześnie przydłuża się aż do końca września 1854 przywilej miasta Civitavecchia wprowadzania wina na własny użytek bez opłaty cła.

Dnia 29. z. m. miał Ojciec św. osobisty udział w obchodzie uroczystości św. Michała w apostolskiem hospicium St. Michele. — Wiadomo, że Jego Świątobliwość był dawniej pedagogiczną głową założonej w tym wielkim instytucie szkoły polytechnicznej. Poprzedzony gwardyą szlachecką i trzema oddziałami francuskich dragonów wyjechał o 10. godzinie przedpołudniem sześciokonną karetą wraz z trzema innemi świetnemi karetami dla prałatów z Kwirynału i udał się przez most Quaetro Capa do Ripa grande, gdzie go u wnijścia kościoła przyjmowali Jego Eminencya kardynał Tosti i komendurujący jenerał dywizyi Montreal. Po ukończonej sumie wyszedł Jego Świątobliwość na balkon, zkad udzielił zebranemu ludowi przy odgłosie dział apostolskie błogosławieństwo. Jego Świątobliwość zwiedził potem sale, gdzie wystawione były na widok publiczny rzeźby, obrazy, rysunki, ryciny i inne przedmioty techniki wykonane przez uczniów szkoły politechnicznej. Ojciec św. okazywał wszędzie wiele upodobania przeglądając wystawione prace.

— Ojciec św. podpisał apostolskie breve względem założenia kolegium Jezuitów w swojem rodzinnem mieście Sinigaglia. Ażeby dać temu miastu dowód swej przychylności założył tam papież instytut naukowy i oddał go Jezuitom. Młodzież ma tam kształcić się we wszystkich naukach kościelnych i spodziewać się należy, że ten nowy instytut dla swego korzystnego położenia będzie jednym z najznakomitszych w państwie kościelnem.

(Zakaz wywozu kasztanów.)

Neapol, 29. września. *G. ufficiale* ogłasza dekret zakazujący wywóz kasztanów od dnia ogłoszenia z królewskich państw z tej i z tamtej strony cieśniny. *(A. B. W. Z.)*

Niemce.

(Obrady członków akademii sztuk pięknych. — Rozporządzenie konsystorzów. — Uchwała wyższego trybunału dla spraw karnych.)

Berlin, 9. paźdz. Na mocy najw. rozporządzenia zebrała się teraz komisya złożona z jeneralnego dyrektora muzeów królewskich, p. *Olfers*, tajnego nadradźcy budownictwa *Stüler*, profesora *Rauch* i innych jeszcze artystów znakomitych, którzy są oraz i członkami senatu tutejszej król. akademii sztuk pięknych — a to dla naradzenia się względem obsadzenia posady dyrektora pomienionej akademii.

— Dla zaszłych znów wypadków przekroczenia ustawy z 28. kwietnia 1841 względem zawierania ślubów małżeńskich ze strony cudzoziemców z osobami krajowemi, wydały tyczące się kosystorya podwładnemu duchowieństwu swemu polecenie tej treści, „że każdy cudzoziemiec mający wejść w kraju w związek małżeński z osobą krajową powinien oprócz zachowania istnących w tej mierze przepisów prawnych wykazać się nadto i zawierzytelnionem świadectwem tyczącej się zwierzchności zagranicznej, jako według praw tamtejszych wolno mu zawrzeć ważny związek małżeński z oblubienicą swoją w Prusiech po jej nazwisku wyszczególnioną, i że za jego powrotem do kraju uzyska tam przyjęcie tak jego małżonka, jako dzieci z tego małżeństwa pochodzące.“ Robi się przytem jeszcze i ta uwaga, ze przed zawarciem ślubu małżeńskiego ze strony osoby za granicą rozwiedzionej, potrzeba wprzód osobnego pozwolenia tyczącego się konsystorza królewskiego, i o które należy postarać się za pośrednictwem superintendentów obok równoczesnego załączenia wspomnionych już świadectw.

W sprawie dwóch o kradzież lasową w prowincyi nadreńskiej obwinionych polowych, a mianowicie na wniesione zapytanie: Czyli też duchowny zmuszony być może do dania świadectwa o tem, co mu nie na spowiedzi wprawdzie, lecz jako tajemnicę urzędową powierzono — rozstrzygnął wyższy trybunał (senat dla spraw karnych) w ten sposób, ze stósownie do §. 155 kodexu karnego nie może się u duchownych ograniczać obowiązek zachowania powierzonej im jako kapłanom tajemnicy na to tylko, co im na spowiedzi zeznano, lecz raczej rozciąga się i na to wszystko, cokolwiek tylko powiedziano im pod sekretem i ze względem na ich charakter kapłański. Wyższy trybunał rozstrzygnął również, że adwokat nie może być pociągany do zeznania tego, cokolwiek mu jako sądowemu obrońcy ze strony klienta jego powierzono. *(W. Z.)*

(Szkodliwy wpływ rewolucyi chińskiej na handel herbatą.)

Berlin, 9. paźdz. Rewolucya w Chinach wywarła bardzo szkodliwy wpływ na handel herbatą. Wiadomości z Rosyi donoszą, że przywóz tego artykułu przez rosyjsko-chińską granicę nie wystarcza już na potrzebę, i że dlatego część herbaty przez Anglię sprowadzać potrzeba. *(A. B. W. Z.)*

(Przejazd Jego Mości Cesarza Rosyi przez Królewiec.)

Berlin, 11. paźdz. Według nadeszłej tu depeszy telegraficznej z Królewca, przybył tam Jego Mość Cesarz Rosyi dnia 10go o kwadrans na 7mą, a o pół do 7ej godziny pojechał dalej pocztą w kierunku na Gumbinen i Stallupöhnen. Jego ces. Mość raczył bardzo łaskawie się wyrazić o prędkim i akuratnym transporcie na król. wschodniej kolei żelaznej. *(Zeit.)*

(Rozporządzenie królewskie.)

Sztutgarda, 9. paźdz. Dziennik rządowy z dnia 8. paźdz. zawiera król. rozporządzenie dla wykonania ustawy z dnia 17. czerwca 1853, tyczącej się zaprowadzenia znowu kary śmierci. Według tego wykonanie kary śmierci odbywać się ma ścięciem głowy za pomocą gilotyny. Odczytanie wyroku śmierci nastąpi wewnątrz przeznaczonego na tracenie dziedzińca. Urzędnicy mają przytem wystąpić w przepisanym dla nich ubiorze urzędowym, a dalsze według ustawy mające się wezwać urzędowe osoby w uroczystych sukniach. *(Zeit.)*

(Rozporządzenie dyrekcyi obwodowych do inspekcyi szkolnych.)

Drezdno, 7. paźdz. Dyrekcye obwodowe wydały do wszystkich inspekcyi szkolnych następujące rozporządzenie:

„Zdarzające się corocznie przy naborze rekrutów liczne wypadki tego rodzaju, że asenterowani zwiedzali dawniej szkoły krajowe, mimo-to jednak nienauczyli się ani czytać ani pisać, nasunęły to przekonanie, że główną przyczyną takiego nieuctwa było niedokładne zachowanie przepisów poczęści co do przyjmowania do służby niedorosłych pacholąt, częścią zaś co do uwalniania ich ze szkół przed nabyciem potrzebnych i przepisanych nauk, a wkońcu, że młodych tych ludzi nieprzytrzymywano należycie do odwiedzania szkół wiejskich. Na mocy więc rozporządzenia ministeryum wyznań i oświecenia publicznego mają szkolne inspekcye czuwać nad tem, ażeby duchowni i nauczyciele szkolni zachowywali jaknajściślej pomienione przepisy prawa.“ *(W. Z.)*

(Obawa przesilenia przemysłowego.)

Hamburg, 6. paźdz. Dziennik *Portfolio* pisze: Przesłane nam listy z Anglii wyrażają się z wielką obawą o mogącem nastąpić przesileniu przemysłowem i o klęsce jakaby zżąd wyniknąć musiała dla świata handlowego. Nadzwyczajna zapobiegliwość handlu zamorskiego w ostatnich trzech półroczach wywołała nietylko niezmordowaną gorliwość producentów wszelkiego rodzaju towarów, lecz nadto nagromadzili spekulanci tak wielkie masy rozmaitych towarów, że teraz trudno już o odbyt tych towarów i kupców na nie. Jakoż obliczono z dokładnością, że nagromadzone zapasy towarów w Londynie, Liwerpolu i w innych portach wywozowych wystarczyłyby na czas najbliższych pięciu lat, i możnaby każdego mężczyznę, każdą kobietę i każde dziecię zaopatrzyć wszelkiemi jakie tylko być mogą wyrobami industryi europejskiej, a mianowicie wyrobami z ba-

wełny, wełny, żelaza, stali i jedwabiu. — Między innemi zalano niemi i Australię w taki sposób, że przy największem nawet ich spotrzebywaniu w tym kraju wystarczyłyby zwiezione tam towary najmniej na lat cztery. *(Ll.)*

(Rozporządzenie senatu Hamburgskiego.)

Hamburg, 6, paźdz. Senat ogłosił mandat z dnia wczorajszego tej treści, że po zniesieniu przez Danię loteryi liczbowej, zakazuje się jaknajsurowiej i znosi wszelkie kantory loteryjne, i że już nadal niewolno będzie przyjmować żadnych wkładek loteryjnych w ogólneści, brać udziału w loteryi pod żadnym względem, a nadto zabrania się jaknajsurowiej nastręczania wszelkiej ku temu pomocy. *(Wien. Ztg.)*

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 13. października.)

Metal. austr. 5% —; $4\frac{1}{2}$ $70\frac{1}{2}$. Akcye bank. —. Sardyńskie —. Hiszpańskie 40. Wiedeńskie 106. Losy z r. 1834 —. 1839 r. —.

(Kurs giełdy berlińskiej z 13. października.)

Dobrowolna pożyczka 5% $99\frac{7}{8}$ p. $4\frac{1}{2}$% z r. 1850 $101\frac{1}{4}$. $4\frac{1}{2}$% z r. 1852 $101\frac{1}{4}$. 4% z r. 1853 $99\frac{3}{4}$ p. Obligacye długu państwa $91\frac{1}{4}$. Akcye bank. $111\frac{1}{4}$ l. Pol. listy zastawne —; nowe 93; Pol. 500 l. $88\frac{1}{2}$; 300 l. —. Frydrychsdory $13\frac{1}{12}$. Inne złoto za 5 tal. $10\frac{3}{8}$. Austr. 5% met. $82\frac{1}{4}$. Austr. banknoty $91\frac{1}{2}$.

Rosya.

(Przybycie Następcy Tronu do Carskiego Sioła. — Ukazy cesarskie.)

Petersburg, 21. września. Jego cesarzewicz. Mość Wielki książę Następca tronu Cesarzewicz przybył w sobotę dnia 19. września do Carskiego Sioła.

List z Petersburga pod dniem 28. września donosi, że wydanym niedawno ukazem Cesarza Rosyi zakazano, ażeby młodzi ludzie, niemający jeszcze spełna 21 lat, nieopuszczali jego państw pod żadnym pozorem; co się tyczy innych osób poddane jest nowym warunkom pozwolenie jeżdżenia za granicę. Drugim ukazem wyznaczono ciężkie kary na podpalaczy, dla zapobieżenia pożarom, które obecnie na wielu punktach państwa bardzo często się wydarzają. *(Zeit.)*

(Kwieskowanie Arcybiskupa z Jekaterynosławia. — Mianowanie. — Telegraf podziemny.)

Petersburg, 30. września. JM. Cesarz kwieskował arcybiskupa Innokentego z Ekaterynosławia z roczną pensyą 1000 rubśr. — Księcia Kurakina mianowano nadochmistrzem ceremonii dworu cesarskiego. — Temi dniami zaczęto zakładać telegraf podziemny, wiodący z placu admiralicyi w kierunku ulicy wozneseńskiej i widoku newskiego do dworca warszawskiego i moskiewskiego. *(W. Z.)*

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 13. paźdz. Dnia 10. b. m. wykonano pomyślnie próbę jazdy na kolei żelaznej z Werony do Peschiery. — Kolej żelazna z Werony do Brescia ma być otwarta dnia 1. listopada. *(L. B. W. Z.)*

— Z Nizzy donoszą, że tamtejszy intendant przesłał kilku włoskim i francuskim wychodźcom rozkazy wydalenia się. — W Turynie wykonano w nocy z dnia 9. na 10. b. m. trzy aresztacye polityczne. *(L. k. a.)*

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Jasielskim.)

Jasło, 6. paźdz. W drugiej połowie września płacono na targach w obwodzie naszym w przecięciu za korzec pszenicy 9r. 32k. do 10r., żyta 7r.24k.—7r.48k., jęczmienia 5r.36k.—5r.56k., owsa 3r.8k.—3r.32k. m. k.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 15. października.

Przewielebni JJXX. Wierzchlejski Franciszek, biskup r. kat., i Jachimowicz Grzegorz, biskup gr. kat., z Przemyśla. — Hr. Mier Henryk, z Buska. — Hr. Dzieduszycki Kazimierz i P. Krzeczunowicz Kornel, z Krakowa. — Hr. Siemiński Wilhelm, z Jarosławia.

Dnia 16. października.

PP. Romaszkan Zygmunt, z Uherska. — Kraiński Maurycy, Freund Wilhelm i Jaruntowski Antoni, z Krakowa. — Drzewiecki Józef, z Rymenowa. — Jaruntowski Jan, z Hermanowiec.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 15. października.

Hr. Badeni Władysław, c. k. szambelan, do Surowej. — Hr. Lanckoroński Teodor, do Poddubiec. — P. Eberle Jerzy, c. k. Fml., do Krakowa.

Dnia 16. października.

Hr. Gołuchowski Stanisław, do Kopyczyniec. — Hr. Lanckoroński Stanisław, do Mikołajowa.

Kurs lwowski.

Dnia 15—16. października.		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	m. k.	5	6	5	10
Dukat cesarski	" "	5	12	5	16
Półimperyał zł. rosyjski	" "	9	—	9	3
Rubel śrebrny rosyjski	" "	1	45	1	46
Talar pruski	" "	1	37	1	38
Polski kurant i pięciozłotówka	" "	1	18	1	19
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	" "	91	24	91	40

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 15. października 1853.		złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po	m. k.	—	—
Przedano " " 100 po	" "	—	—
Dawano " " za 100	" "	—	—
Żądano " " za 100	" "	—	—

(Kurs wekslowy wiédeński z 15 października.)

Amsterdam l. 2. m. $92\frac{3}{4}$. Augsburg $111\frac{1}{2}$ l. uso. Genua — l. 2. m. Frankfurt 111 p. 2. m. Hamburg 83 l. 2. m. Liwurna 110. p. 2. m. Londyn 10.58. l. 3. m. Medyolan 110. Marsylia — l. Paryż $131\frac{1}{2}$ l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —. Pożyczka z roku 1852 —. Oblig. indemn. —.

(Kurs pieniężny na giełdzie wiéd. d. 14. października o pół. do 2. popołudniu.)

Ces. dukatów stęplowanych agio $16\frac{3}{4}$. Ces. dukatów obrączkowych agio $16\frac{1}{4}$. Ros. imperyały 9. Srebra agio $11\frac{1}{2}$ gotówką.

Obadwa ważne wypadki najnowsze, redukcya armii i ogłoszenie neutralności wywarły najkorzystniejszy wpływ na giełdę, osłabione tylko nieco przez nadesłane z zagranicy, nieobeznanej jeszcze z temi faktami, przeciwne komisa, które niezwłocznie uskutecznione być musiały.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 15. i 16. października.

Pora	Barometr w mierze wiéd. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6 zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zran.	27 9 08	+ 10°	+ 14°	zachodni,	pochm.
2 god. pop.	27 7 9	+ 14°	+ 10°	połud.-zach.,	"
10 god. wie.	27 8 1	+ 11°		"	"
6 god. zran.	27 9 1	+ 7,5°	+ 9°	zachodni	pochm.
2 god. pop.	27 9 2	+ 9°	+ 7°	"	"
10 god. wie.	27 9 3	+ 7°		"	"

T E A T R.

Dziś: komedye niem.: „**Die Frau mit dem Stelzfusse**“ — „**Das Versprechen hinterm Herd**“ — „**Eine Frau die sich zum Fenster hinausstürzt.**“

Jutro: opera niem.: „**Der Liebestrank.**“

We środę: dramat polski: „**Mierność i zbytek.**“

K R O N I K A.

Od niedawna bawi w mieście naszem znany już zaszczytnie w dziedzinie sztuki artysta-malarz, Franciszek Teppa, syn tutejszego obywatela a młodzian pełen talentu i najświetniejszych nadziei, który po kilkuletniem kształceniu się zagranicą, a osobliwie w Wiédniu i Mnichowie, i po całorocznem podróżowaniu po wschodniej i południowej Europie, Małej Azyi i Afryce aż po drugą kataraktę Nilu, przybył teraz na kilka miesięcy odetchnąć w gronie rodziny. Jestto pierwszy malarz polski, który w tak młodym wieku, gdyż liczy dopiero 22 lat, odbył tak dalekie i rozległe podróże, i który ku sławie swego powołania starał się jak najobszerniej z nich korzystać. W ciągu tych podróży bowiem wzbogacił młody artysta swoją tekę licznemi szkicami i studyami osobliwie z pod nieba greckiego i afrykańskiego, które tak pod względem układu i charakterystyki miejscowej, jako też pod względem technicznego wykończenia mogą słusznie być policzone do rzędu najznakomitszych dzieł tego rodzaju. W ogóle cechuje wszystkie znane nam dotąd dzieła jego nietylko twórczość wyobraźni, ale także najdoskonalszy rysunek i koloryt, a obok tego słynie także pędzel jego z trafności w portretowaniu, co wszystko rokuje młodemu ziomkowi naszemu sławę wielkiego Mistrza, równie ku jego własnym jak i całego kraju zaszczytom. Jego pobyt w naszem mieście, w ciągu którego zamyśla jeszcze ze świeżych wrażeń oryentalnych utworzyć obraz większego rozmiaru dla jednego z Mecenasów tutejszych, potrwa, jak wspomnieliśmy, kilka miesięcy tylko, poczem zamyśla młody artysta poświęcić znowu kilka lat zwiédzeniu zachodniej i północnej Europy, i zapoznać się u źródła z dziełami tych mistrzów, którzy po dziśdzień zajmują pierwsze miejsce w dziedzinie sztuki malarskiej.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.